

POŠTA SLO

TALUM, d.d., KIDRIČEVO
2325 KIDRIČEVO

10.4.01

0460

ŠTUDIJSKA IN LJUDSKA
KNJIŽNICA
Trg svobode 1
2250 PTUJ

Aluminij

Časopis družbe Talum, d.d., Kidričevo

marec 2001 / štev. 3 / leto XXXVIII

Temelj za prvi steber nove elektrolize

Petek, deveti marec 2001. Ura je nekaj minut čez deseto dopoldne. Lep in topel sončen dan.

Na gradbišču rumene, bele in rdeče čelade ter poleg delavcev, ki govorijo različne jezike in dialekte, skupinice povabljenih - tujih in domačih.

"Hruška" v bližini jame, kjer jeklena armatura že nakazuje prvi steber nove elektrolize. Mladenič s"komandno omarico" v roki, dva delavca v gradbeni jami in glavni tisti trenutek, naš dr. Zlatko Čuš, ki z vibratorjem v roki "pogradi" temelje prvega stebra za novo elektrolizo. Vse se godi zelo hitro, kakor vse, kar je povezano z novo elektrolizo, tako nekateri povabljeni dogodek celo zamudijo.

Dr. Zlatko Čuš je po dogodku izjavil: Še sam ne vem natančno, kdaj so plani Taluma in naše osebne želje postali

realnost. Vem pa, da smo v Talumu spoznali, da je naša prihodnost odvisna od nas samih. Delček te prihodnosti je simbolična vgraditev betona v prvi temelj stebra nove elektrolize. Že čez eno leto bomo na tem mestu črpali prvi aluminij. Da to niso več sanje, vemo že danes.

Tudi v proizvodnji anod

Nekaj dni po slovesnostjo na gradbišču nove elektrolize so tudi v proizvodnji anod postavili stebre za novi del peči za pečenje anod. Projekt seveda ni tako obsežen kot nova elektroliza, toda zadovoljstvo ob uspešno opravljenem delu ni bilo nič manjše, zato je nastal skupinski posnetek z vsemi, ki sodelujejo pri projektu.

Celovito obvladovanje kakovosti

Kmalu certifikat ISO 14001

V četrtek, 29.3.2001, je bila začetna presoja sistema ravnanja z okoljem v okviru prizadevanj pridobitve certifikata ISO14001, ki jo je opravil BVQI z dvema presojevalcema. To je bila prva faza na poti potrditve skladnosti sistema ravnanja z okoljem v Talumu s standardom, kateri sledi v 90 dneh še glavna presoja. V glavnem je bila pregledana dokumentacija sistema s področja sprejete politike za kakovost, ravnanja z okoljem ter varnost in zdravje pri delu, planiranja ravnanja z okoljem, zakonodaje, odgovornosti, usposabljanja, obvladovanja delovanja v izrednih razmerah, notranje in zunanje komunikacije, notranjih presoj in vodstvenega pregleda. Ugotovljenih je bilo nekaj neskladnosti, tako imenovanih "pinkijev" in observacij, kar pa bomo do glavne presoje odpravili. Sedaj imamo še nekaj časa, da do junija izpopolnimo sistem ravnanja z okoljem do te mere, da ne bo težav pri dokazovanju naše usposobljenosti za učinkovito preprečevanje onesnaževanja.

Dr. Marko Homšak

Projekt postavitve delavnice za vzdrževanje hale C v hali A

Prvi korak k elektrolizi CII

Talum si je med svoje kratkoročne cilje zapisal širitev proizvodnih kapacitet za 55 odstotkov Sklop tega projekta (MPPAI II. faza), o katerem smo v Aluminiju že pisali, zajema tudi realizacijo podprojekta postavitve elektrolizne hale CII z dodatnimi osemdesetimi elektroliznimi celicami. Podprojekt postavitve elektrolizne hale CII se bo realiziral s podaljškom elektrolize C proti severu v dolžini 2 x 246m. Če želimo omenjeno ekstenzijo realizirati, je predhodno potrebno s skrajnega severa obstoječe hale C preseliti vzdrževalniško dejavnost, ki je sedaj v tem delu objekta.

Goran Popović

Vzdrževalniški dejavnosti, ki ju želimo preseliti, zadevata OE vzdrževanje elektroliz in OE obnovo elektroliznih peči. Nova lokacija bo v južni polovici hale A, pri čemer je potrebno:

- zgraditi vezni trakt med halama C in A,
- predelati halo A tako, da bo možen vstop v halo s prenosnico in dvigali hale C,
- postaviti delavnico za remont elektroliznih celic vključno s komoro za gretje phalne mase,
- zgraditi delavnico Lego A za potrebe obzidave katodnih korit,
- zgraditi deponiji katodnih in anodnih materialov,
- postaviti skladišče ognjeodpornih materialov,
- postaviti delavnico za popravilo pečnih manipulatorjev, prebijalnikov in dozirnikov, pajkov, črpalnih jarmov loncev, silosov AlF_3 .

Funkcija veznega trakta med halama C in A je enaka obstoječemu veznemu traktu med halama C, kar v prvi vrsti pomeni, zagotovitev nemotenega transporta prenosnice obremenjene z dvigalom iz hale C v halo A in obratno. Omenjena transportna pot bo ena od osnovnih prečnih poti tehnološkega prevoza, ki je povezan z elektrolizo.

Statično najzahtevnejši del projekta vzdrževanje hale C v hali A je prav gotovo rezanje starih žerjavnih prog in rušitev enega od nosilnih stebrov. Tako bomo dobili potreben prostor za vstop dvigal hale C v halo A.

S prehodom na nov sistem phanja s hladno

maso bomo postavili komoro za gretje te mase. Delavnica za remont elektroliznih celic bo imela 5 delovnih prostorov, ki bodo služili razbitju obzidave katodnega korita, popravilu katodnega korita in ponovni obzidavi. Na tej lokaciji bo še prostor namenjen popravilu anodnih nadgradenj.

V nadaljevanju delavnice za remont elektroliznih celic predvidevamo separirnico katodnega preostanka po razbitju obzidave katodnega korita s ciljem minimiziranja teh preostankov na sami deponiji.

Skladišče ognjeodpornih materialov je postavljeno tako, da bomo čimbolj skrajšali transport do mesta, kjer se opeka porablja.

Na severnem delu delavnice bo prostor za popravilo prebijalnikov in dozirnikov, pajkov, črpalnih jarmov loncev, silosov AlF_3 . Prostor namenjen popravilu pečnih manipulatorjev (PTM-ov) bo v dveh etažah, ki bo ločen z remontnim platojem, nad katerim se bo popravil ta kompleksen delovni stroj. Spodnja etaža bo namenjena elektro in strojni delavnici.

Vsa delavnica bo obdana s predelnimi stenami tako, da bomo lokalizirali vplive dejavnosti, ki jih bodo opravljali na tem mestu.

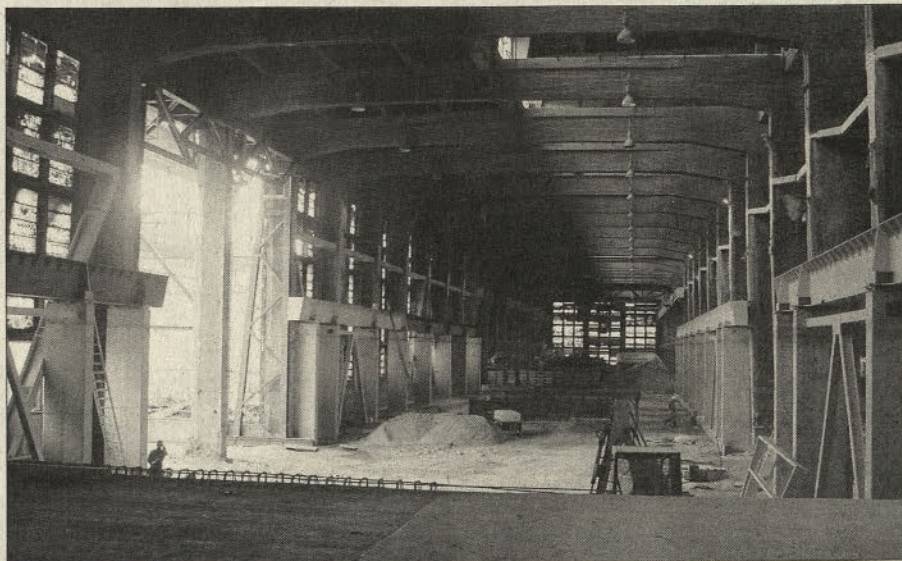
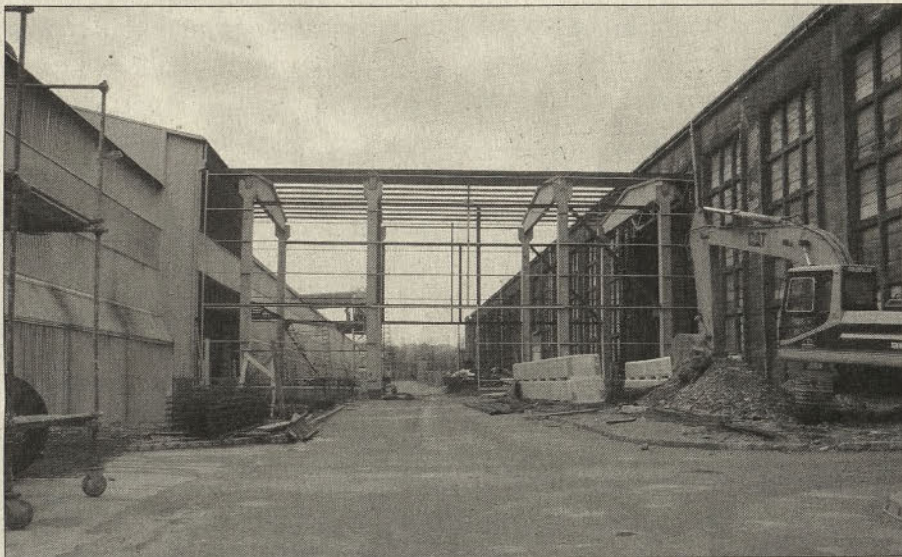
V hali A in veznem traktu trenutno izvajamo gradbena dela, ki bodo končana do konca marca. Sledila bo montaža tirnic in drsnih vodov "Wapfler", montaža tehnoloških elektro in strojnih instalacij, tako v hali A kot v veznem traktu. Že bežen pogled na halo A govori o dotrajanosti objekta, ki je potreben generalne obnove. V ta namen bomo sanirali streho, na področju delavnice zamenjali okna in napeljali novo razsvetljavo ter uredili fasado objekta.

Vsa dela bodo predvidoma končana do konca maja, kar pomeni, da bomo po tem obdobju zagnali sodobno delavnico za vzdrževanje hale C, ki bo sposobna servisirati vseh 6 dvigal v hali C (dodatni dve dvigali smo že kupili) in bo kapacitetno sposobna obnoviti 40 elektroliznih celic letno, kar je še kako pomemben podatek, saj se nahajamo tik pred tretjim obnovenim ciklom elektroliznih

peči. Nova kapaciteta je vsekakor dimenzionirana za celotno elektrolizo C. Naše razmišljanje gre še korak naprej, kar pomeni, da smo si omogočili nadaljnjo širitev vzdrževalniških kapacitet. V primeru postavitve dodatne elektrolize vzhodno od hale C ali zahodno od hale A, je novo elektrolizo zelo enostavno povezati

z vzdrževalniškimi prostori, katere danes gradimo. Ob prepričanju v slednje vas lepo pozdravljam.

Goran Popović

DE Proizvodnja anod

Anode - projekt MMPAI 2

Povečana proizvodna kapaciteta, izboljšana kakovost, uskladitev s standardi ISO 14001 IN OHSAS

Avgust Šibila

Težko pričakovan in dolgo odlagan začetek nadaljevanja modernizacije proizvodnje aluminija v Kidričevem, predstavlja za našo delovno enoto izjemen organizacijsko tehnični izziv.

Osnovna izhodišča, ki smo jih pri pripravi koncepta projekta upoštevali, so bila:

1. Povečanje skupne proizvodnje primarnega aluminija iz 75000 ton/letno na 117000 ton/letno (možnost nadaljnje širitve do 150 000 ton/letno)
2. Proizvodnja pečenih anod 65 000 ton/letno z možnostjo povečanja na 90 000 ton/letno
3. Potencialna možnost povišanja jakosti el.toka v el.C (AP 21) – večja dimenzija anod
4. Tehnološka in tehnična posodobitev procesa in posledično izboljšana kakovost anod
5. Obravnava procesa skladno z okolje varstvenimi standardi (ISO 14001) in povečana skrb za zdravje in varstvo zaposlenih

Faza priprave projekta (določitev koncepta razvoja), je bila izjemno zahtevna. Ponujalo se je več rešitev, izbrane rešitve so najboljši kompromis med up-date tehnologijo in potrebnimi investicijskimi sredstvi. Skupna predračunska vrednost projekta "ANODE" znaša okoli 3,3 milijarde SIT (upoštevajoč tudi generalno obnovo obstoječe Riedhammer peči).

Struktura projekta

Projekt se dotika vseh faz delovnega procesa (proizvodnja zelenih anod, kalcinacija anod, sestavljanje anodnih kompletov).

Organizacija projekta

Zasnova in realizacija projekta je plod interdisciplinarnega znanja in izkušeni

Talumovih strokovnih delavcev. Celoten projekt "ANODE" je razdeljen na deset podprojektov. Koncept in koordinacija je v domeni strokovnega kadra iz DE Anode, v posameznih projektnih timih pa sodeluje več kot 30 strokovnih delavcev iz ostalih delovnih enot in služb (priprava dokumentacije, nadzor izvajalcev, pregled pogodb, varnost, ...). Aktivnosti so medsebojno usklajevane na koordinacijskih sestankih. Celoten projekt se vodi in analizira s pomočjo informacijskega sistema Baan, kjer je natančno spremljano predvsem stroškovno in terminsko izvajanje posameznih aktivnosti.

Terminski plan

Zaradi medsebojne odvisnosti je izvajanje

projektov časovno natančno opredeljeno. Ker nekateri projekti v fazi realizacije znižujejo redno proizvodnjo (Eirich, rekonstrukcija peči), je potrebno izpad nadomestiti s povečanjem zalog, kar je logistično zelo zahtevno (omejene kapacitete skladišč). Nakup anod izven Taluma ni predviden. Projekt bo v celoti zaključen v aprilu 2002.

Stanje po realizaciji projekta

Realizacija vseh planiranih aktivnosti pomeni za proizvodnjo anod korak naprej na vseh področjih (količinska proizvodnja, kakovost, ekologija, varnost in zdravje). Zasnova koncepta proizvodnje, vključno s proizvodno kapaciteto in produktivnostjo postaja primerljiva z naprednejšimi sistemi

v svetu.

V DE Anode (nov naziv) bomo dodatno zaposlili nekaj delavcev. Produktivnost bo večja za 22 odstotkov (691 ton/delavec). Težimo k univerzalni usposobljenosti, zahtevnosti procesa je prilagojena izobrazbena struktura zaposlenih. Večjim zahtevam glede razpoložljivosti naprav (zastoji) bo potrebno prilagoditi dinamiko in sistem preventivnega vzdrževanja.

Varovanju okolja, zdravja in varnosti zaposlenih je v okviru projekta namenjeno veliko pozornosti in sredstev. Nekaj pozitivnih učinkov na tem področju bo moč pripisati tudi standardizaciji postopkov in procesa, ki izhaja iz okoljevarstvene in varnostne politike podjetja.

Pomembno je dejstvo, da smo pri snovanju projekta pustili odprta vrata nadaljnji širitvi in modernizaciji podjetja, do katere bo prišlo z ukinjanjem proizvodnje v elektrolizi B.

Zaključna misel

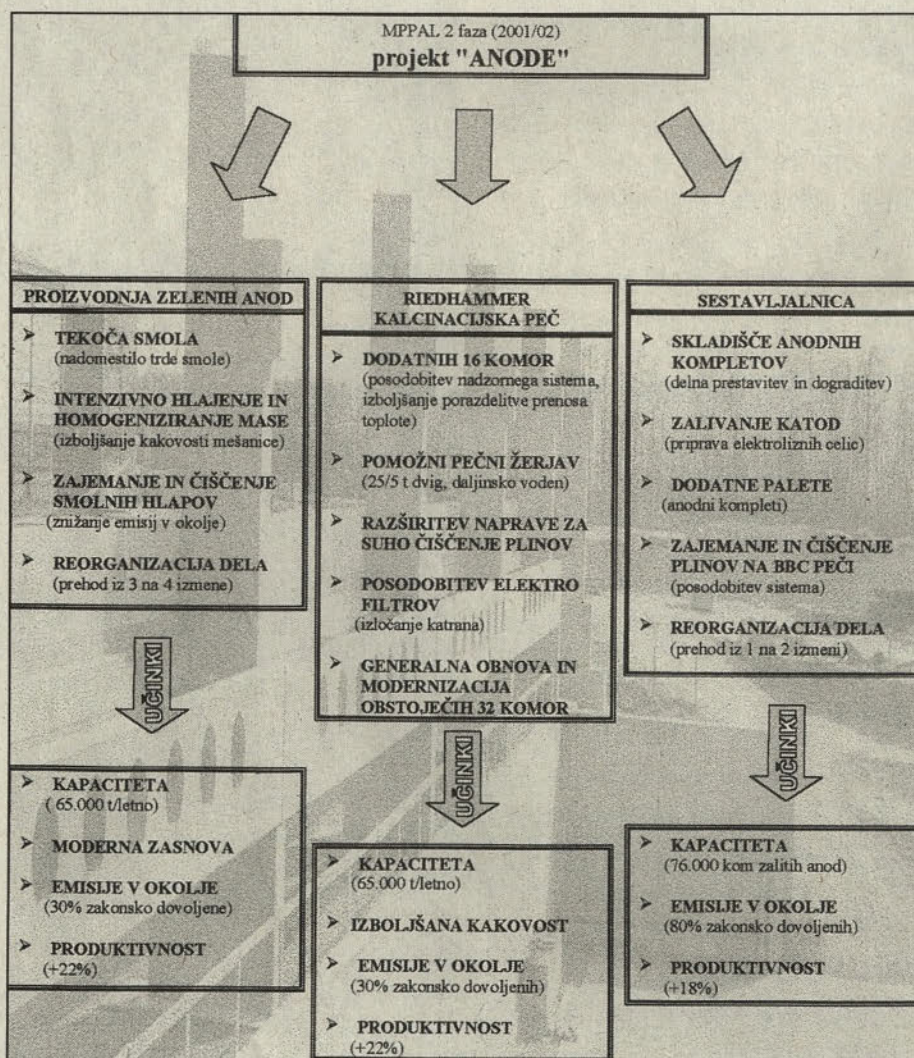
Z angažiranjem strokovnega kadra v projektih je breme redne proizvodnje, ki je nujna za delovanje poslovnega sistema v realnem času, v večji meri na ramenih operativnega kadra (izvajalcev procesa), ki z odgovornim delom pomembno prispevajo k uspešni realizaciji investicije.

Faza priprave projekta je končana, več kot 90 odstotkov pogodb z domačimi in tujimi podjetji, ki bodo sodelovala pri izvedbi projekta, je podpisanih. Vse kaže, da nam bo projekt (celo v nekoliko razširjeni obliki) uspelo realizirati v okviru planiranih finančnih sredstev. Če k temu dejstvu dodamo še izjemno kratek predviden čas izvedbe (24 mesecev), smo z opravljenim lahko upravičeno zadovoljni. Vsaj zaenkrat. Naslednji meseci bodo zelo naporni, ko bomo zaključevali posamezne aktivnosti. Vendar dilem več ni. Pot je jasno začrtana.

Z uspešno realizacijo projekta se Talumu odpirajo nove razvojne perspektive in možnosti. Tudi zaposlenim. Treba jih bo prepoznati in izkoristiti.

Avgust ŠIBILA

	2001									2002		
	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEP	OKT	NOV	DEC	JAN	FEB	MAR
BBC PEČ												
ZGRADBA PEČI 16 KOMOR												
INSTALACIJA ŽERJAVA												
ZIDANJE 16 KOMOR												
UTEKOČINJEN NAFTNI PLIN												
WALTHER FILTER												
FTC												
EIRICH MIKSER												
SMOLNI HLAPI												
OBNOVA 32 KOMOR												

Utrjevanje že znanega in iskanje novega

Prve štiri mesece v letu se vrstijo že več let v glavnini usposabljanja, ki jim preteče rok obveznega obnavljanja. V letošnjem letu pa so v prvem triosemju v povečanem obsegu, brez ponovoletnih prekinitev tudi usposabljanja iz okoljskih vidikov, varnosti in zdravja pri delu ter tujih jezikov. Še z večjo intenzivnostjo potekajo različni tečajji za upravljanje strojev ali vozil v notranjem transportu, saj praktično usposablja nove kandidate kar 40 inštruktorjev. Večina kandidatov je iz DE Elektrolize, ki povečuje usposobljenost proizvodnih delavcev za različne delovne stroje in vozila.

Ob vseh aktivnostih, ki so v teku skoraj pozabimo pogledati usposabljanja v preteklem letu. V letu 2000 smo za TALUM zabeležili 3079 udeležb na usposabljanjih. V povprečju je trajalo usposabljanje 31,3 ure na zaposlenega. Kot je razvidno iz tabele 1 o področjih izobraževanja je bilo največ ur usposabljanja namenjeno za področje strojništva in obdelave kovin ter izboljšanju znanja angleškega jezika, saj je bilo potrebno zbrati kar nekaj novega znanja za nemoteno posodabljanje proizvodnje in na drugi strani utrditi znanje o tehnologiji dela. Sledi področje energetike, kjer je bila najpogostejša tema delo z zemeljskim plinom, nato prevozne storitve, ki obsega upravljanje vozil in naprav v notranjem transportu. Poleg tehničnih vidikov je bilo vključeno veliko število vodij in strokovnjakov v usposabljanje za delo z ljudmi, predvsem kot izboljšanje komunikacije.

Področje poslovanja so zaznamovala usposabljanja iz sistemov vođenja kakovosti, ravnanja z okoljem, varnost in zdravje pri delu. Hkrati so teme okolja, varnosti in zdravja bile posredovane tudi v okviru strokovnega usposabljanja ob periodičnih usposabljanjih. Manj kot v preteklih letih pa je bilo usposabljanj iz uporabnega računalništva.

DE/OE	ŠTEVILO UR USPOSABLJANJ V LETU 2000					
	skupaj UR	interna kv.	funkcionalno	strokovno	izo.vodij	izo.za.kakov.
ELEKTROLIZE	3330		506	2029	661	134
ENERGETIKA	890		106	498	247	39
IZPARILNIKI	875		35	510	230	100
KONTR.KAKOV.	787		108	268	224	187
LIVARNA	3985	144	509	2851	378	103
PROIZ.ANOD	2664		553	1643	313	155
PROMET	2004		120	1792	30	62
RONDELICE	2750		300	2025	238	187
STR.SLUŽBE	6236		2541	1942	1394	359
VODSTVO	949		200	456	132	161
VZDRŽEVANJE	5062		1319	2343	1149	251
	29532	144	6297	16357	4996	1738

Tabela 2

Kadrovske vesti

Interna usposabljanja so bila praviloma kratka za večje število udeležencev in predstavljajo v skupnem številu 19,8% ur usposabljanja. Zahvaljujemo se vsem internim predavateljem, da so prenesli svoja znanja na sodelavce. Ocenjujemo, da so vsi predavatelji posodobili načine podajanja vsebin in zadovoljivo odgovorili na večino postavljenih vprašanj s strani udeležencev.

Tabela 2 prikazuje ure usposabljanja po posameznih vrstah usposabljanj in po delovnih enotah in skupaj strokovnih službah.

Vsaka delovna enota ima v svoji sredini vsaj enega izrednega študenta. Konec leta 2000 je bilo vpisanih 49 izrednih študentov. Največ jih je iz DE Vzdrževanje (10) in strokovnih služb (13).

Malo manj vidno, vendar pomembno področje so stiki s šolami preko strokovnih ogledov in predstavitev podjetja, preko nujenja šolske prakse ter omogočanja tem iz podjetja za diplomske naloge. Kandidatov za šolsko prakso je vsako leto več kot je možnosti. V letu 2000 je opravljalo prakso 20 dijakov in študentov višjih in visokih šol.

Pomen novih znanj za razvoj podjetja so začutili tudi v hčerinskih podjetjih, kjer raste število izrednih študentov. Redno se udeležujejo vseh zakonsko obveznih obnavljanj znanj.

Koda	št. udeležencev	Ur usposabljanja	USPOSABLJANJE V LETU 2000
			IZOBRÁŽEVALNA PODROČJA
90	347	2990	Osebnostni razvoj
142	2	16	Izobraževalne vede
146	2	140	Poklicno in praktično izobraž in usposabljanje
222	53	4786	Tuji jeziki
340	24	192	Poslovne in upravne vede (širši programi)
341	6	88	Trgovina na debelo in drobno
342	1	16	Marketing in oglaševanje
343	13	240	Finance, bančništvo, zavarovalništvo
344	12	168	Računovodstvo in davkarstvo
345	706	3081	Poslovanje in upravljanje
346	13	150	Tajniška in referentska dela
380	4	64	Pravo
481	28	350	Računalništvo
482	156	1175	Uporabno računalništvo
521	400	5288	Strojništvo in obdelava kovin
522	226	3405	Elektrotehnika in energetika
523	4	144	Elektronika in avtomatizacija
524	8	200	Kemija in tehnologija
723	21	1120	Zdravstvena nega
726	2	16	Terapevtika in rehabilitacija
762	3	32	Socialno delo in svetovanje
840	143	3515	Prevozne storitve
850	95	591	Varstvo okolja (širši programi)
854	2	2	Komunalne sanitarne storitve
861	18	76	Varovanje oseb in premoženja
862	790	1687	Varnost in zdravje pri delu
	3079	29532	

Tabela 1

V letu 2001 v TALUM-u ne predvidevamo velike rasti usposabljanj v obliki predavanj, seminarjev, tečajev ipd., kar pa niso glavne oblike učenja. Največ, vendar ne vsa znanja, lahko pridobimo na delu in ob delu, če smo odprti za nova razmišljanja in načine dela sodelavcev.

Marija Hrovatič

Dodatno pokojninsko zavarovanje

V petek, 30. marca, so se v Talumu sestali kadrovske delavci Ptuj in Ormoža, ki se na svojih rednih srečanjih, poleg društvenega dela, lotevajo tudi aktualnih tem. Tako so v Kidričevem prisluhnili predavanju o dodatnem pokojninskem zavarovanju. Predavateljica je bila Lučka Böhm, odlična poznavalka tega področja, svetovalka pri svobodnih sindikatih Slovenije, gospa, ki pravi, da se ji zdi pokojninsko zavarovanje fascinantna tema in zanima jo, kaj se dogaja. Tudi zaposlena je na takem delovnem mestu, da mora spremljati te sistemske spremembe, zanima pa jo tudi čisto osebno. "Ljudje mi kar naprej postavljajo vprašanja, torej ne gre drugače, kakor da se potrudim in zberem podatke."

Tudi mi smo jo poprosili za kratko izjavo. Kaj več pa bo gotovo sledilo v naslednjih številkah Aluminija, kajti dodatno pokojninsko zavarovanje je za večino nas še neznanica.

Lučka Böhm, svetovalka ZSSS

Aluminij: Kapo dol pred tistimi, ki so pripravljali nov zakon, ste rekli med predavanjem. Torej popolnoma zaupate vanj?

Lučka Böhm: Nobeden ni nezmožljiv. Ko se začne nekaj popolnoma na novo, je možno narediti napako. Delati napake ni narobe, narobe je, če jih ne popravimo. Zakon je

dobro napisan. Zdaj se je pokazalo, da je sem ter tja v njem kakšna napaka, ki jo bo treba popraviti. Poudarjam, da je dobro, ker imamo možnost do dodatnega pokojninskega zavarovanja, in dobro, ker je država mislila o davčnih olajšavah, da bi večini ljudi omogočila dodatno zavarovanje. V praksi pa se je pokazalo, da je še nekaj detajlov, ki malce zavirajo množično dodatno pokojninsko zavarovanje. Dodelati bo potrebno zlasti davčne olajšave delodajalcem. Omogočiti jih je treba vsakemu delodajalcu, ki bo kolektivno zavaroval svoje delavce. Zakonodajalec nikakor ni imel namena stvari komplicirati, toda komaj v praksi so se pokazale ovire. Politična volja je tukaj, kar je najbolj pomembno, in mislim, da bodo to še letos popravili.

Aluminij: Spremembe torej še pridejo. Kaj

pa priporočate nam. Naj se odločimo za dodatno zavarovanje?

Lučka Böhm: Vsakemu priporočam, da se dodatno pokojninsko zavaruje. Tri tisoč tolarjev je tista spodnja meja, ki je možna in mislim, da bi si toliko na mesec lahko privoščili tudi tisti z nizkimi plačami.

Aluminij: Kaj pa starejši, ki imajo do upokojitve le nekaj let?

Lučka Böhm: To je najbolj ranljiva kategorija ljudi pri tej pokojninski reformi. Tudi povsod po svetu ugotavljajo, da je to generacija, ki preprosto ne bo imela dovolj časa, da bi lahko privarčevala dodatno pokojnino. Ena možnost je dovolj visoka premija, če jo lahko plačujemo. Druga možnost, ki nam je dana do junija naslednje leto, je nakup pokojninskih bonov. Zdaj so še poceni, kdor ima denar, naj jih kupi.

Pogovarjala se je Vera Peklar

Kako povedati, da je treba upoštevati pravila

V procesu dela se nenehno srečujemo s t. i. pravili igre, kar pomeni, da se morajo zaposleni držati določenih pravil, postopkov, zakonov, predpisov, dogovorov... sicer bi se znašli v stanju nereda, kaosa in vesplošne zmede. Kršenje predpisov in pravil srečamo v vseh sektorjih in oddelkih podjetja, z njim pa se spopadajo vse ravni vodenja. Še posebej je ta problem prisoten v proizvodnji, kjer se od delavcev zahteva, da upoštevajo določene delovne postopke in pravila. Gre torej za problem, s katerim se srečuje predvsem operativni menedžment, ki je v proizvodnji zadolžen za organizacijo dela, nemoten potek proizvodnje, odpravljanje zastojev in seveda tudi za vodenje zaposlenih.

Najbolj pogoste kršitve, s katerimi se srečuje operativni menedžment, so kršitve, povezane z varstvom pri delu. To je problem, s katerim se operativni menedžment srečuje tako rekoč vsak dan in jih nemalekkrat spravlja v slabo voljo. Zaposleni pravijo, da njihovi opomini, opozorila, prošnje ali apeli v zvezi z varnostjo pri delu, žal vse prepogosto naletijo na gluha ušesa. Čeprav nerad, jih v prvem trenutku delavec upošteva in si natakne zaščitne rokavice, očala, glušnike ..., a že čez pol ure je vse po starem. Še posebej pa so delavci nejevoljni, če jim nadrejeni omenijo sankcije. To razumejo kot grožnjo in se začnejo z njimi pričkati ali pa samo zamahnejo z roko in rečejo: "Daj no mir. Saj ne delam nobene škode. Če pa se bo kje pojavil kakšen inšpektor, bom že pazil, da bo vse v redu." Zrevoltirani zaradi njihovega odklonilnega odnosa, kljubovanja in brezbržnosti se kot njihov nadrejeni pogosto odzovemo na povsem neprimeren način. V takih situacijah je naša najbolj pogosta napaka, da dialog začnemo bodisi z osebnim napadom:

"Kako si lahko tako malomaren?! Saj si slabši kot majhen otrok. Ali se tebi res ne da nič dopovedati?"

ali pa začnemo posploševati:

"Kar naprej te moram opozarjati! Nikoli ne nosiš zaščitnih rokavic."

Na ta način izrečeno opozorilo bo težko doseglo svoj namen, odpor bo le še večji. Možnosti je pravzaprav več, ena od njih je prav gotovo povratna informacija. Pri povratni informaciji bi začeli z opisom tega, kar smo zaznali. Recimo:

"Opazil sem, da ne uporabljaš zaščitnih rokavic in očal pri delu z brusilnim strojem. Kaj je vzrok temu?"

Ni pa to edini možni način. Začnemo lahko tudi z objektivnimi dejstvi kot obliko argumentiranega pristopa. Z njimi ne napadamo, žalimo ali obsojamo, ampak jasno in preišljeno povemo, zakaj mora podrejeni upoštevati pravila. Najprej postavimo trditev, kjer kot argument navedemo neko neizpodbitno dejstvo (zakon, pravilnik ...), ki ga ni mogoče ovreči:

"Pravilnik o varstvu pri delu predpisuje, da je treba pri delu z brusilnim strojem nositi zaščitna očala in rokavice."

V naslednjem koraku nadaljujmo z vprašanjem. Delavca povprašamo o vzroku neupoštevanja predpisov:

"Kako to, da ne uporabljaš predpisanih zaščitnih sredstev?"

Delavec bo kot odgovor na to vprašanje navedel nek bolj ali manj tehten vzrok. Ne glede na to, kakšen vzrok bo navedel delavec v svojem odgovoru, ga moramo seznaniti, kakšne so lahko posledice kršitve. Posledice navedemo kot dejstva nekega vedenja oziroma dejanja:

"V primeru, da nas obišče varnostni inšpektor in ugotovi tako kršitev, je predpisana kazen 50.000 tolarjev, podjetje pa bi bilo kaznovano z 300.000 tolarji. Če pride do poškodbe, pa se lahko zgodi, da ti zavarovalnica zaradi neupoštevanja varnostnih predpisov ne bi izplačala odškodnine."

V tem primeru smo kot možne posledice navedli sankcije. Čeprav je ta argument povsem upravičen, moramo vseeno premisliti ali bi ga uporabili. Delavec ga namreč lahko razume kot grožnjo in se bo začel z nami prepirati. Druga možnost pa je, da se sploh ne bo zmenil za omenjene posledice in bo še naprej delal po starem. Boljše bo, če mu kot posledico navedemo neko potencialno nevarnost, ki lahko vpliva na njegovo zdravje in jo na koncu zaključimo z dobronamerim apelom:

"Ker pri brušenju ne uporabljaš zaščitnih očal, se lahko zgodi, da ti v oko prileti opilek in ti ga trajno poškoduje (dejstva, opis posledic). Verjamem, da te očala motijo in bi lažje delal brez njih, zdravje pa je vredno veliko več (aktivno poslušanje – razumevanje). Ne bi rad videl, da postaneš zaradi tega invalid. Je pa to tudi hujša kršitev postopka ... (dejstva), zato si nadeni očala, potem pa nadaljuj z delom"

Argumentirani pristop, ki smo ga omenili, vsebuje tri korake in ga uporabljamo predvsem pri reševanju problemov, povezanih z varstvom pri delu. Omenjeni pristop pa lahko uporabimo tudi v drugih situacijah. Zaradi večje učinkovitosti in preglednosti ga samo razširimo in mu dodamo še dva koraka. Kot primer vzemimo pospravljanje delovnega mesta:

1. Postavimo tezo in začnemo z objektivnimi dejstvi:

"Pred desetimi dnevi smo se dogovorili, da bo vsak delavec po končanem delu temeljito pospravil svoje delovno mesto. Direktor proizvodnje pa je v petek o tem izdal tudi pisno navodilo."

2. Trditev zamenjajmo z vprašanjem:

"Kako to, da ne upoštevaš dogovora? Kaj te pri tem ovira?"

3. Opišimo posledice:

"Pri rezanju pločevine se nabere veliko odpadnih kosov, ki ovirajo delo in povzročajo zastoje. Kosi odpadne pločevine lahko zaradi svoje ostrine poškodujejo delavca, ki dela z njim ali pa povzročijo okvaro stroja."

4. Postavimo vprašanja, s katerimi sprašujemo po spremembah v prihodnosti. Če obstajajo objektivni vzroki za neupoštevanje dogovora, vprašamo, kdaj bo možno odpraviti to pomanjkljivost. Drugače pa opozorimo, da je spoštovanje dogovora delavčeva obveza in dolžnost:

"Do kdaj boš to lahko uredil?"

Ali:

"Pospravljanje delovnega mesta je nujno, če hočemo, da bo delo varno teklo. Tvoja dolžnost je, da se držiš dogovora, s katerimi so se strinjali tudi ostali v proizvodnji."

5. Nazadnje določimo še katalog ukrepov – kako in kdaj se bo začel uresničevati dogovor:

"Boš spoštoval naš dogovor? Jutri ob 14.00 se bom zopet oglasil, da preveriva. Bo takrat v redu?"

Tak dialog bi lahko strnili v naslednjo shemo:

1. Postavitev teze

(dejstva – pravilnik, statut, pogodba ... ali povratna informacija – naše konkretne zaznave zunanje resničnosti)

2. Trditev zamenjajmo z vprašanjem

(sprašujemo po preteklosti in sedanjosti)

3. Posledice (sankcije)

Aktivno poslušanje, skupni cilj

→ Dialog o nošenju zaščitnih sredstev se tu zaključ

4. Vprašanja

(lahko sugerirana – sprašujemo po spremembah v prihodnosti)

5. Katalog ukrepov

(kako in kdaj bo sogovornik realiziral dogovor)

Op.: O sankcijah lahko spregovorimo tudi po katalogu ukrepov.

1. dan

Zjutraj vstanite nekoliko prej kot običajno. Oprhajite se in se sprehodite.

Nato popijte en ali dva kozarca vode, mleka ali soka. Tekočina zmanjšuje željo po kajenju. Poleg tega pomaga tudi pri izločanju škodljivih snovi iz vašega organizma oz. čisti celice organizma. Svoj trden sklep, da boste prenehali kaditi, boste še utrdili z večkratnim ponavljanjem v sebi

Odločil sem se, da ne bom več kadil

PAZITE! Kava, čaj in alkohol v dneh odvajanja niso dovoljeni.

Po obroku pojdite na sprehod za najmanj 15 minut. Pri sebi seveda ves čas ne imejte cigaret.

Dobro pa je, če vzamete s seboj nekaj soka ali mleka. Po jedi nikakor ne obsedite za mizo, ker si boste gotovo zaželeli prižgati cigareto. Izogibajte se dolgčasu, ki slabo vpliva na uspešnost odvajanja od kajenja. Zaposlite se s čim prijetnim in razvedrilnim ali pojdite na sprehod. V teh dneh bo vaša volja in odločitve na veliki preizkušnji. Pogosto boste naleteli na nevarne situacije, ki bi lahko vašo odločitev omajale. Npr. na sprehodu boste srečali človeka s cigareto. Nenadoma si jo boste tudi vi zaželeli. Spomnite se, da ste nepreklicno sklenili opustiti kajenje. Izkoristite moč svoje volje in ne posežite po cigareti ter ponavljajte:

Odločil sem se, da ne bom več kadil.

Globoko dihajte, popijte kozarec vode, soka ali mleka, ki ste ga vzeli s seboj in mislite na kaj drugega. Če vam vse to ne bo pomagalo, pogledajte na uro in zdržite minuto, dve, da želja po cigareti mine.

Za kosilo vam priporočamo: juho ali enolončnico, dušeno zelenjavo, riž, sadje, kompot ali sadni sok.

Po kosilu si poiščite zaposlitev, ne lenarite, ker nedelo lahko ogrozi vaš uspeh. Okoli 17. ure lahko nastopi močna želja po cigareti, zato pojdite npr. v kino peš ali z avtobusom, nikakor pa ne z avtom. Zvečer imate pomemben sestanek (če se odvajate s pomočjo terapevtov) za vas in vašo družino. Ne dovolite, da vam kaj prepreči priti na sestanek. Ta petdnevni načrt je sestavljen iz pet etap in če eno izpustite, vam ostale ne pomagajo.

Pred večernim obrokom se sprehodite in globoko dihajte.

Za večerjo vam predlagamo naslednji jedilnik: sveži sir ali sadje, rezino pariške salame, črni kruh, mleko ali jogurt ali sadni sok.

Po večerji se ponovno sprehodite, okopajte in pojdite v posteljo prej kot običajno.

2. dan

Prva misel, ko se zbudite, je

Odločil sem se, da ne bom več kadil.

Popijte kozarec mlačne vode. Kasneje med zajtrkom in kosilom popijte še dva kozarca vode. Dobro se oprhajite.

Načrt za odvajanje od kajenja.**Uspelo mi bo**

Vaš današnji zajtrk: 2 kuhani jajci ali sir, čni kruh, sadje ali sok.

Uživajte kar največ svežega sadja.

Takoj po obroku pojdite na sveži zrak in ritmično ter globoko dihajte 5 minut.

Če se napetost povečuje ali postane želja po tobaku zelo močna:

- ostanite mirni in popijte kozarec mleka ali soka,

- vzravnajte se (vzravnano sedenje ali stanje osvobaja pljuča),

- v teh dneh se izogibajte znancem, prijateljem in sodelavcem, ki kadijo,

- krepite moč svoje volje s ponavljanjem

Odločil sem se, da ne bom več kadil.

Za kosilo pojejte: juho ali enolončnico, testenine ali riž, dušeno zelenjavo, sveže sadje, sok.

Takoj po kosilu pojdite na sprehod.

Ne pozabite na popoldanski obrok vode ali soka. Nadaljujte z izpiranjem in čiščenjem organizma od zunaj in znotraj.

Krepite moč svoje volje s ponavljanjem

Prenehal sem kaditi.

Za večerjo si privoščite čim več svežega sadja. Če vam je to premalo, vam svetujemo naslednji jedilnik:

Večerja: 1 ali 2 jajci ali košček sira, solata, črni kruh, mleko ali sok.

3. dan

To je kritičen dan. Bodite previdni!

Brž, ko se prebudite, pomislite na svoj sklep

Ne bom več kadil

Sprostite se, naj se vam nikamor ne mudi. Ste na dopustu in imate dovolj časa za pripravo zajtrka. Moč vaše volje je zelo pomembna. Ne dovolite, da bi vam jo kdo omajal.

Ukvarjajte se z otroki, opravljajte gospodinjska dela ali urejajte vrt in podobno. Le na kajenje ne mislite. Pojdite v savno, plavat v plavalni bazen ali morje. Danes se na vsak način izogibajte stresnim in konfliktnim situacijam in problemom. Če se že pojavi kak problem, ga poskušajte rešiti kasneje. Teh pet dni se z ničemer ne obremenjujete.

Za zajtrk upoštevajte prejšnje nasvete.

Jejte kar največ sadja in pijte kar največ sokov bogatih z vitaminom C.

Vitamin B boste prejeli v prej priporočeni hrani.

Čim več se sprehajajte na svežem zraku in pijte nealkoholne pijače. Če se vam pojavi neustavljiva želja po kajenju, upoštevajte naslednja navodila: Takoj se odločite in sprejmite sklep, da si ne boste prižgali naslednji dve minuti. Glejte na uro!

Vzravnajte se in globoko dihajte.

Sebi povejte:

Odločil sem se, da ne bom prižgal naslednji dve minuti.

Prisilite se, da boste mislili na kaj drugega. Čez nekaj minut boste spoznali, da je želja po kajenju že manjša. Vztrajajte, da ta želja popolnoma izgine.

Kosilo:

Upoštevajte prejšnje nasvete.

Gotovo ste že opazili, kako je koristno, predvsem, če takoj po zajtrku odidete na sprehod.

Tudi danes ne pozabite, da

- popijete določeno količino tekočine,

- pojedete določeno količino svežega sadja,

- se sprehajate po svežem zraku.

Pomembno je, da se zavedate naravnega zakona, po katerem je nuja (sla) sestavljena iz potrpljenja in časa. Da bi premagali občasno veliko željo (slo) po kajenju in ko mislite, da ne boste zdržali, si recite:

Odločil sem se, da ne bom več kadil.

Ne dovolite, da bi vas želja premagala in bi klonili. Naj družina in okolica vidita, da ste mož (žena) trdne volje. Popijte kozarec vode in globoko dihajte. Želja po cigareti bo splahnela. Zavedajte se, da je danes že tretji dan, ko ne kadite. Zdržali ste brez tobaka.

Čestitamo! Vidite, da to ni nemogoče. Nadaljujte odvajanje in splačalo se vam bo. Niti malo ne popuščajte. Zavedati se morate, da ste (hočete) postali (ti) nekadilec, zato se zavestno izogibajte prostorov, kjer se kadi. Raje izberite prostore za nekadilce. Z opustitvijo kajenja niste ničesar izgubili, nasprotno, zelo veliko ste pridobili.

4. dan

Vidite, danes že lahko spoznate, kako ste ravnali napak, ko ste kadili. Želja po cigareti je zanemarljivo majhna in vse lažje jo lahko kontrolirate s svojo voljo. Danes vaš organizem ne čuti več potrebe po nikotinu, zato lahko lažje

preženete vsako misel na cigareto. Tudi danes trenirajte svojo voljo z besedami:

Ne bom več kadil.

Tudi danes pojdite plavat ali v savno ali v fitness center ter se prehranjujte na opisan način.

Kako se počutite?

Mnogi so bili zadovoljni, ker so spoznali, da je njihova volja močnejša, kot so mislili doslej.

Tudi vam se je posrečilo premagati, kar se vam je zdelo nemogoče. Če ste naleteli na kakšne zdravstvene probleme in vprašanja, se posvetujte s svojim zdravnikom. Po večerji lahko prečitajte časopis ali gledate razvedrilne oddaje na TV, vendar le tedaj, če ste prepričani, da vas ne bo zapeljalo. Prej se raje sprehodite.

5. dan

Po vstajanju se dobro skopajte in zmasirajte telo. Mirno zajtrkujte priporočeno hrano.

Takoj po zajtrku se sprehodite.

Se spomnite? Bili ste pred najtežjo odločitvijo v življenju.

Osvežite si spomin in si recite:

Odločil sem se, da ne bom več kadil.

Če si tudi danes ne boste prižgali cigarete, ste na najboljši poti, da za zmeraj postanete nekadilec. Hvaležna vam bo družina, še posebno otroci, ki so do sedaj morali vdihavati dim vaših cigaret. Sedaj ste kakor prerajeni. Vendar ne pustite da vaša volja oslabi, čeprav ne bo vedno enako močna. VZDRŽITE, SPLAČALO SE VAM BO! Rešili ste se škodljive nadloge in postali svobodni. Tobak ni več vaš gospodar. Ni vam več potrebno kar naprej skrbeti za zavojček in vžigalnik, ju nositi s seboj povsod, tekati v nedeljo po mestu in iskati odprt lokal, kjer ste po navadi lahko kupili cigarete. Vsega tega sedaj ne potrebujete. Mirno lahko greste mimo trafike, ne da bi morali stopiti vanjo. UŽIVAJTE V SVOJEM USPEHU!

Pohvalite se prijateljem in znancem. Še bolj vas bodo cenili. Morda vas bodo posnemali. Lahko ste jim za vzor. Tudi njim se vsekakor izplača potruditi, zakaj, sedaj veste sami. Nadaljujte s takim načinom življenja vsaj še eno leto in postali boste prepričani nekadilec. To vam iz srca želimo. Kajenje je izraz nekulturnega vedenja in sebičnosti, ker izključno zadovoljuje osebne želje. Ne obstaja niti en upravičen razlog v prid kajenju. Morda se s to trditvijo zdaj še ne strinjate, vendar ji boste gotovo pritrdili, ko boste spoznali radost nekajenja in postali "aktivni" nekadilec. Spomnite se, kdaj in zakaj ste začeli kaditi. Strinjali se boste z nami da velika večina ljudi začne kaditi, ker vidi, da kadijo drugi ljudje (znanci, sodelavci, prijatelji). Mnogi kadilci so spoznali, da je kajenje nesmiselno in so ga opustili tudi s pomočjo tega načrta.

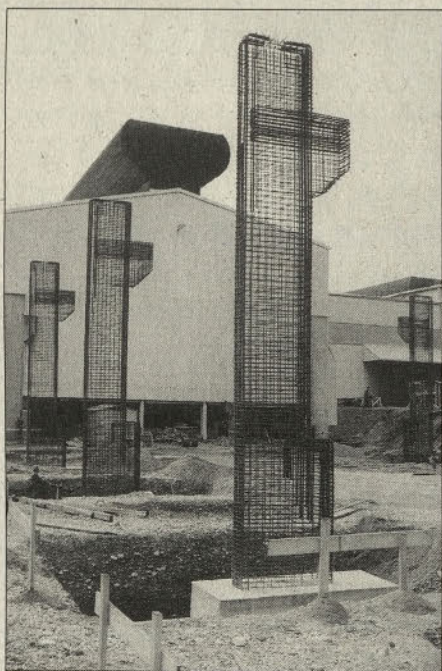
TUDI VAM JE USPELO

Čestitamo! Ponosni ste lahko na svojo zmago. Veseli nas, če smo vam pomagali svobodneje zadihati v zdravo življenje.

www.start.at/nekajenje

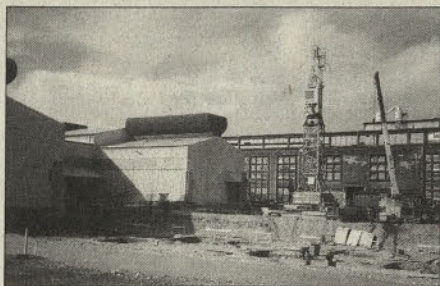
"V petek ob enajstih bomo betonirali temelj prvega stebra nove elektrolize. Pridi na otvoritev," je obveščal po telefonu. "Zakaj, ali smo že tako daleč?" se je slišalo z druge strani. "To bo naš temeljni kamen novogradnje. Pridi okrog enajstih, pa boš videl." Po krajšem premišljevanju, nekoliko neučakan, je spet poklical. "Čuš, poslušaj, ker gre za elektrolizo boš začel betoniranje ti, naj bo malo bolj svečano, da se ve, da smo začeli. Pripravi nekaj za pogostitev ko končamo. Povabi svoje iz proizvodnje in računaj, da bodo poleg naših prišli še predstavniki izvajalcev."

Petek zjutraj. Najprej, obvezna kavica, tokrat je bila državna. Ni takoj odvihral na gradbišče. Pregledoval je načrte, odgovarjal na telefonske klice in ponovno sporočal povabljenim, da se bo betoniranje začelo eno uro prej, torej ob desetih. "Vsekakor pridite," ni pozabil poudariti. To jutro ga ni zanimalo nič drugega. Mislil je le na svoj steber. Spet sva, kot nešteto krat doslej pohvalila vreme, ki je letos naklonjeno Talumu. Tokrat je bilo kot nalašč, lepo in sončno. Vse poteka skoraj preveč dobro, zato se je bati nenapisanega pravila, "da se nekje mora zalomiti." Njega to ni skrbelo, zanašal se je na dobro organizacijo, in je že načrtoval postranske zadeve. Dogovorili smo za fotografiranje in snemanje na video. Za vsak slučaj je vzel svoj fotoaparati in veselo, s cigareto v roki, v svoji značilni hoji, "odjadral" na gradbišče.

Natanko ob desetih se je začelo. Čuš je od delavcev Vegrada prijel cev za brizganje betona, dodal nekaj "svojih" kilogramov in na ta način simbolično postavil temeljni kamen celotnega novega projekta modernizacije Taluma. Jeklena armatura stebra, prava umetnija gradbenikov, je počasi začela toniti v betonu in tako zasajena v zemljo postala del celote in novega življenja. Gradbišče je veličastno! Z nasprotni strani ga tiho in radovedno opazuje odslužena legendarna elektroliza A. Bolj glasna in nezaupljiva je elektroliza C, ki ljubosumno gleda navzdol in težko

prenaša globoko jamo pod sabo. Kot da bi se počutila ogrožena in užaljena, ker ni več glavna v mestu. Saj še ne ve, da dobi mlajšo sestrico. . . On pa je sproščen. Opazuje dogajanje in obenem preko mobilca ureja zadeve na drugih gradbiščih po Talumu. Našel je čas tudi za fotografiranje in pomenkovanje s povabljenimi.

V enakem slogu je potekala tudi pogostitev v bližnji pisarni. Skromno, kot da gre za malo večje rutinsko opravilo. Vino, kokta in sendviči. Dovolj za začetek! Vino mora biti zraven, ker proizvodnja aluminija in vina imata mnogo skupnega. Tako, kot naš prvi steber, tudi trte ni dovolj samo zasadi v zemljo. Treba jo je desetletja, kot elektrolizno peč, posluževati in ohranjati v življenju. Bilo je prijetno. V sproščenem pogovoru niso prevladovali problemi, pa tudi pretirana hvala ne, ker ni bilo potrebno. Vendar smo se vsi dobro zavedali, da je ozračje izpolnjeno s človekom, čigar zaslug, pa niti imena ni potrebno posebej omenjati. Tudi v tem zapisu ne. V času izgradnje novih objektov ga bomo videvali vsepovsod!

Nekaj dni pozneje so tudi pri anodah zabetonirali prve stebre za novo kalcinacijsko peč, največjo investicijo na področju proizvodnje anod. Skladišče anodnih blokov je že gotovo in predano v uporabo kot prvi zaključeni objekt projekta modernizacije. V zadnji fazi je tudi izgradnja delavnice za obnovo elektroliznih peči v zgradbi stare elektrolize A. Livarniški del, predelava in novi laboratorij pridejo na vrsto nekoliko pozneje.

"Modernization will help increase annual aluminium output to some 155.000 tpy by 2003, which will take Talum among the medium-sized European smelter," so zapisali v Directoryu Primary Aluminium Smelters and Producers of the World. Predstavljena je tudi organizacija Taluma, opis proizvodnje in tehnologije ter osnovni razvojni plani. Na ta način se v svetu aluminija, po tehnoloških dosežkih Talum postavlja v sam vrh evropske in svetovne elite. Tudi druge publikacije z zanimanjem spremljajo razvoj Taluma, in kot vidimo, nas uvrščajo med "srednje velike evropske tovarne". V Sloveniji žal še vedno mnogi ne vidijo dlje od Gorenja. Tako je v reviji Manager, ki hoče biti elitna, odgovorna urednica ga. Sonja Slokar v uvodniku januarске številke pod naslovom "Pripravljeni na 21 stoletje?" zapisala: "Slovenija lahko računa na zgodbo o uspehu le z uspešnimi

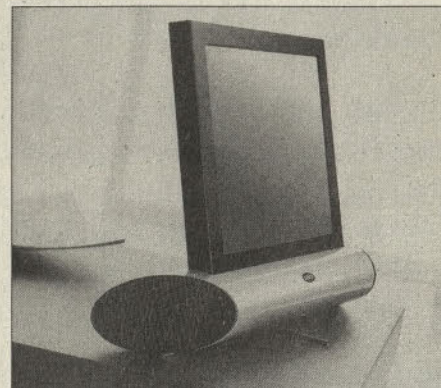
podjetji. Vendar pa, morda z izjemo Gorenja, denimo še Leka in Krke, v Sloveniji nimamo kakih velikih, v tujini uveljavljenih podjetjih: na svojo majhnost se sicer izgovarjamo..." in tako naprej naklada. Tisti, ki ne znajo vrednotiti dosedanje poti Taluma in jim, če pustimo ob strani naše tehnološke dosežke, "bodoča srednje velika evropska tovarna aluminija" nič ne pomeni, ne morejo koristiti Sloveniji!

To je toliko bolj zgovorno, ker na drugem koncu sveta v ZDA zapirajo proizvodne kapacitete aluminija. Tako so elektrolize v lasti Kaiserja, Vanalca, Glencora, Goldendalea in druge, ki so večinoma locirane na severozahodu ZDA, zaradi tržnih razmer oziroma zaradi uvajanja prostega trga energije, zmanjšale proizvodnjo. Koncem prejšnjega leta se je cena energije gibala med 20 in 90 \$/MW. Tudi dolgoročne pogodbe za proizvajalce aluminija so v tem delu Amerike dosegale 27 \$/MW, kar je za 30 odstotkov več od konkurence. Rezultat vsega je skoraj milijon ton manjša proizvodnja in več kot 1000 odpuščenih delavcev. Ko so pred kratkim poročali, kot novico dneva, da je v večjem delu Kalifornije spet prišlo do izpada dobave električne energije za 5 ur (sreča, da na tem področju ni bilo nobene elektrolize), sem se spomnil naslova članka "Uvažanje Kalifornije," v Slovenijo, namreč. Poznavalci svarijo pred problemi, ki se dogajajo v Kaliforniji. Odpiranje trga, ki se je tam začelo že 1996 leta, ni prineslo samo višjih cen energije, ampak je porušilo oskrbo z elektriko, zato so mnogi porabniki na vrat na nos kupovali pomožne agregate. V drugih državah ZDA so na osnovi teh izkušenj omilili skrajne kapitalistične pristope in so raje odločili za dogovorno skupnost med dobavitelji plina in proizvajalci elektrike!

To nikakor ne bi smelo vplivati na uvajanje prostega trga energije v Evropi in Sloveniji. Bistveni elementi so dober model in dobra pravila. Zato pustimo Kalifornijo pri miru, največ se je mogoče naučiti od Norveške, ki je pri tem zelo uspešna. Zaradi previdnosti je privatizacija elektrogospodarskih podjetij v Sloveniji predvidena šele v drugi fazi, je pa nujna zaradi tekme s tujimi podjetji, ki bodo prišli na slovenski trg po letu 2003.

Analitiki so ugotovili, da zapiranje zgoraj omenjenih kapacitet v ZDA, lahko povzroči globalno pomanjkanje aluminija v svetu. Zato se predvidevajo težki časi za neodvisne uporabnike, med njimi je največja Japonska, ki nima lastne proizvodnje aluminija. Še ne gre za alarm, toda v takšnih pogojih priskrbeti 2,5 mio ton aluminija ni lahko. Na osnovi tega bi pričakovali, da se cena aluminija dvigne, ali vsaj ohrani na zelo ugodni ravni iz preteklega leta. Podatki za marec kažejo na trend upadanja za okrog 50 \$/tono. Monopolisti očitno delujejo v ozadju, določajo zaloge in cene. Kar se Amerike tiče, ne gre samo za alu-

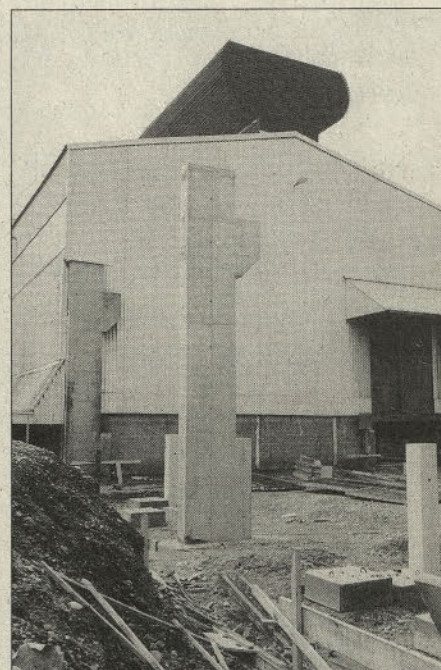
minij. Analitiki ugotavljajo, da se ZDA opotekajo na robu recesije in jo kot najmočnejša gospodarska sila prenašajo ostalemu svetu. V Evropi slabšalnih kazalcev še ni opaziti. Zaveda se nevarnosti, zato so snovalci globalne politike pripravljeni podpreti gospodarstvo tudi z znižanjem obrestnih mer in davkov. Strah jih je namreč, da prava recesija v novodobnem gospodarstvu ne bo zavrla same globalizacije. Ti, Amerika, ti!

TV iz aluminija

Aluminium Pechiney je spet prišel na dan z novo elektrolizno pečjo, največjo doslej. Peč ima jakost toka 500 KA, tehnološki parametri so primerljivi z dosedanjimi, proizvodni stroški pa naj bi bili manjši za 10 odstotkov. Izračunali so, da bi bili stroški izgradnje nove elektrolize s temi pečmi le 3.600 \$/tAl, kar je za 600 dolarjev manj v primerjavi s 300 KA pečmi in celo za 1.100 \$/tAl manj v primerjavi s 180 KA pečmi. Poleg tega izvemo, da je Pechiney začel z obsežno propagando z novo podobo, da bi privabil mladih strokovnjake. V devetdesetih letih, ko so letno sprejemali okrog 50 novih managerjev, so leta 2000 sprejeli 300 in letošnje leto planirajo pripeljati celo 400 novih mladih strokovnjakov. Zato Pechiney bo vedno velik. Procesno vodenje, ki so ga uvedli na 180 KA pečeh in ga lahko občudujemo v naši elektrolizi C je osnova vseh sodobnih elektroliz. To pa ima svojo ceno, če jo priznamo ali pa ne!

Ivo Ercegović

Tennis

Naj postane tenis del našega prostega časa

Dnevi, kakršni so bili prvi vikend letošnje pomladi, kar kličejo ven, v naravo, na svež zrak. Za tiste, ki vsaj malo skrbimo za ohranjanje svoje telesne kondicije, so to idealni dnevi za sprehode, kolesarjenje ali ukvarjanje z različnimi športnimi aktivnostmi. Nekateri pa po dolgi zimi in s tem prekinjeni sezoni na zunanjih igriščih kar čakamo, da lahko iz zavetja teniških dvoran stopimo na mnoga teniška igrišča, ki kar čakajo na teniške zanesenjake.

Čeprav se letna teniška sezona začne šele

temveč tudi vseh drugih, ki imajo zanj vsaj malo interesa.

Teniška sekcija Talum, ki sestoji iz ženske in moške teniške ekipe in, ki je aktivna že več kot 10 let, je bila v pretekli sezoni aktivna na več področjih. Za nami je Teniška liga Petovio 2000, kjer se je Teniška ekipa Talum v A ligo tega tekmovanja uvrstila na 4. mesto in se zanesljivo izognila boju za obstanek v A ligo, kateremu smo se po prehodu iz B v A ligo nadejali. Pomladni turnir posameznikov in jesenski

Ptuja ter sodelovali tudi na drugih turnirjih v ptujski regiji in iz katerih rezultati niso ravno za v pozabo. Doseženi rezultati so izpolnili naše želje in pričakovanja v začetku sezone – o Teniški ekipi Talum se je začelo govoriti kot o enakovrednem in spoštovanju vrednem tekmecu.

Zimska sezona za Teniško ekipo Talum ni pomenila zimskega spanja temveč pripravljeno obdobje za novo sezono v kateri bomo morali obdržati težko priborjen status med teniški ekipami A lige Petovio. Z rednimi obiski zimskih terminov v športni dvorani Goya, tako ženske kot moške ekipe, smo poskušali ostati 'živ igri'. Da pa nam ne bi zmanjkalo tekmovalne žilice, smo tudi v tem času odigrali dve srečanju s teniški ekipama iz Podvina in Maribora. Pred začetkom nove sezone smo moško ekipo pomladili in okrepili s Petrom Čtumbergerjem, s katerim bomo v prihodnje še uspešnejši. V to smo prepričani.

V prihodnji sezoni želimo kot Teniška sekcija ostati tako aktivni kot smo bili doslej, vsekakor pa je naš cilj privabiti čim več zaposlenih v Talumu na teniška igrišča, tako v okviru akcij ZDRAVO TALUM, kjer bomo tudi v bodoče z veseljem sodelovali, kot tudi drugače. Igralci iz Teniške sekcije smo pripravljene igrati tudi s tistimi, ki niso najbolj vešč teniškega loparja in imajo voljo, saj nam je bistvena množičnost in rekreacija. Vedno več nas je takšnih, ki nam vsakodnevne službene aktivnosti vzamejo tudi nekaj prostega časa, vsekakor pa si ne smemo dovoliti, da nam ga zmanjka.

Druženje ob športu, pa naj si bo to tenis ali karkoli drugega, naj ostane oz. postane naša stalnica.

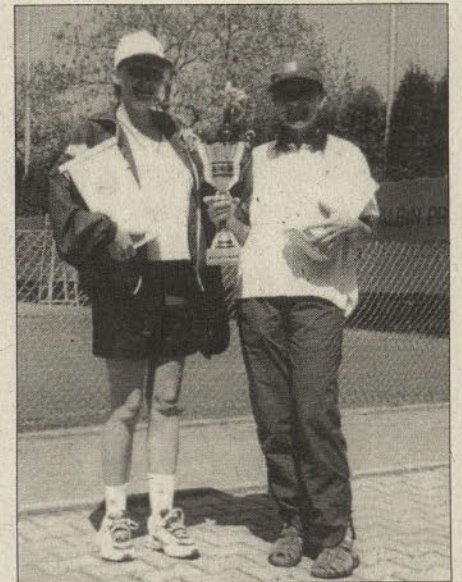
Ob tej priložnosti bi se radi zahvalili vsem, ki nas pri naših aktivnostih podpirajo in povabili vse, ki imajo vsaj kanček interesa,

Tako je bilo pred začetkom...

v aprilu ali maju, pa je zdaj ravno pravi čas, da analiziramo aktivnosti Teniške sekcije Talum, ki vključuje zaposlene v Talumu in njegovih hčerinskih podjetjih, v pretekli sezoni, zimskem obdobju in pogledamo naprej ter poskušamo vsaj nekaj doprinesiti k temu, da postane tenis del prostega časa ne samo nas v Teniški sekciji Talum,

turnir dvojic sta na teniška igrišča Teniškega centra Kidričevo privabila skupaj okrog 60 igralcev tenisa iz Taluma in njegovih hčerinskih podjetij, na akciji ZDRAVO TALUM, kjer Teniška sekcija prav tako sodelovala, pa se nas je zbralo 25. Med letom smo organizirali tri teniška srečanja z ekipami iz Podvina, Maribora in

...in po njem!

da se nam pridružijo že ob prvi priložnosti za druženje prvi vikend v maju (predvidoma 5. maja), ko bo pomladni turnir posameznikov Taluma in njegovih hčerinskih podjetij. Želimo si, da nas je čim več in naj obvelja naš in vaš moto – važno je sodelovati in se zabavati.

Marko Drobnič

Aktiv krvodajalcev Talum Kidričevo

Tudi letos smo izvedli občni zbor aktiva krvodajalcev Taluma, kakor storimo to vsako leto. Pogovarjali smo se o opravljenem delu, prisluhnili pripombam in spregovorili o načrtih. Ti pa terjajo tudi določena sredstva. Kje jih dobiti? S tem problemom se soočamo vsako leto, in dolžnost predsednika aktiva je, da jih zagotovi.

Podal sem k predsedniku Uprave Talum mag. Danilu Topleku in akcija je stekla. Na občnem zboru sem članom lahko pojasnil, da nam je sredstva zagotovil naš predsednik uprave, kar so pozdravili z dolgim in glasnim aplavzom.

Naj omenim še to, da šteje naš aktiv okoli 300 članov (Talum s hčerami), ki se lahko pohvalijo z velikim številom darovanih krvi. Med nami so pravi rekorderji: 90 krat je daroval kri Bojan Stanič, sledi mu Alojz Zorec, 80 krat, veliko jih je darovalo kri po 60 krat, še več je takih, ki so se humane akcije udeležili 50 krat, sledijo pa nam tudi mlajši, zato smo hvaležni vsem, ki nas podpirajo in so za obstoj našega aktiva pripravljene primakniti kakšen tolar.

Posebno se zahvaljujemo predsedniku uprave Taluma in mu želimo še mnogo delovnih uspehov ter upamo, da bo imel še naprej takšno pozornost do aktiva krvodajalcev Taluma. Hvala tudi sindikatu Taluma za sodelovanje.

Predsednik Milan Vrabič

Srečanje po občnem zboru

Obvestilo o vpisu etažne lastnine v zemljiško knjigo

Za pripravo etažnih načrtov smo pričeli s posnetki skupnih prostorov v avgustu 1998, po vrstnem redu najprej vsi četvorčki, nato pa ostale stanovanjske hiše.

Kajuhovo 3,7,9 in 11 smo pripravili v letu 2000. Vzporedno smo pripravljali predloge za vpis, oz. predloge za vložitev na sodišču. Za stanovanjske hiše v Ptuj, kjer so bila v večini Talumova stanovanja pred prodajo po Stanovanjskem zakonu, smo opravili vpis za celotne objekte že v novembru 1999. Vpis posameznih stanovanj po različnih stanovanjskih hišah v Ptuj smo predali Podjetju za stanovanjske storitve, v skladu z dogovorom, ker so nam tudi oni predali vpis stanovanj, ki jih imajo v upravljanju na področju Kidričevega.

Vzporedno smo urejali prenos funkcionalnih zemljišč k stanovanjskim hišam.

Za ptujske stanovanjske hiše je bila naknjižena pravica uporabe zemljišča za Tovarno glinice in aluminija, ki je po spremembi zakona prešla v lastninsko pravico, zato smo prenos funkcionalnih zemljišč lahko uredili s Talumom.

Za zemljišča v Kidričevem pa je naknjižena družbena lastnina, oz. v lasti občine Ptuj, ki je po delitveni bilanci med občinami prešla na novo nastale občine, pri nas na občino Kidričevo.

Prvi dopis za ureditev lastništva smo na občino Kidričevo naslovili v marcu 1998, odgovor smo prejeli po večih urgencah 19.10.1998. Odgovor je bil, da bo vpis funkcionalnih zemljišč možen šele po rešenem denacionalizacijskem postopku, ki je vložen za ta del zemljišč.

Po ponovni pisni urgenci v juliju 1999, smo prejeli ponovno isti odgovor.

Iz navedenega razloga nismo mogli opraviti vpisa za področje Kidričevega.

Etažni načrti in predlogi za vpis so arhivirani in jih bo mogoče vlagati šele, ko bo občina Kidričevo z ustreznim dokumentom dovolila prenos zemljišč, ki so bila odmerjena v letu 1996.

Sprememba zakona, ki je bila sprejeta v novembru 1999, naj bi poenostavila vpis etažne lastnine. Nanaša se na vpis posameznih delov stavb, to pomeni posameznih stanovanj, za katera je po tej spremembi zakona nesporno mogoče vpisati stavbno zemljišče (to je zemljišče na katerem stavba stoji), če funkcionalnega zemljišča ni mogoče odmeriti. V tem primeru je potrebno izrisati etažni načrt na spremenjen predpisan način za vsako posamezno stanovanje in skupne prostore, ga predložiti Geodetski upravi v potrditev, šele nato se s predlogi za vpis lahko vložijo na sodišču. Funkcionalno zemljišče se mora vpisati naknadno, ko bo odmerjeno in bodo izdane odločbe o odmeri.

V našem primeru smo pripravili etažne načrte za celotni objekt (za vse etaže), funkcionalno zemljišče je bilo odmerjeno in izdane so odločbe o odmeri, pripravljene so že bili predlogi za vpis, ki obsegajo več strani.

Vpis po spremembi zakona za nas ni sprejemljiv, ker bi morali izrisati vse nove načrte za vsako stanovanje posebej, jih ponovno plačati, prav tako je potrebno plačati pregled načrtov Geodetski upravi in nove odločbe za stavbno zemljišče. Ko bi bilo rešeno funkcionalno zemljišče, bi tega morali ponovno vpisati na enakih obrazcih.

Po temeljiti preverbi zadev na Geodetski upravi in Zemljiški knjigi, smo se odločili, da je najbolj sprejemljiva varianta, da se počaka na rešitev denacionalizacijskega postopka, po katerem občina obljublja hiter prenos zemljišč.

STANALUM d.o.o.
Vitoslava Mlakar

DE Rondelice

Dogodek, ki so mu nazdravili

V četrtek, nekaj po trinajsti uri popoldne so se zbrali delavci delovne enote Rondelice, njihovi vodje, vabljeni gostje, ki so tako in drugače povezani z njihovo proizvodnjo, in prisluhnili Miranu Purgu, vodji delovne enote. Ob pomembnem dogodku je dal tudi za Aluminij naslednjo izjavo:

Miran Purg: "Ker se redkokdaj poveselimo, še manj pohvalimo s proizvodnimi rezultati smo v DE Rondelice izkoristili takšno priložnost tako, da smo obeležili 1000 tono rondelic proizvedeno v enem koledarskem mesecu. V 20 letih proizvodnje rondelic v Talumu je veliko ljudi vložilo trud v to proizvodnjo, pionir na tem področju pa je zagotovo gospod Gruber, ki je bil tudi pobudnik proslavitve 1000 tone, zato mu je pripadla čast fotografiranja ob jubilejni paleti.

Gospod Peter Bombek nam je ob tej priložnosti pokazal svojo evidenco proizvodnje rondelic iz leta 1985, ko

je bilo v mesecu marcu proizvedeno 180 ton, v celem letu pa skupaj 1400 ton.

In če se še malo poigramo s statistiko:

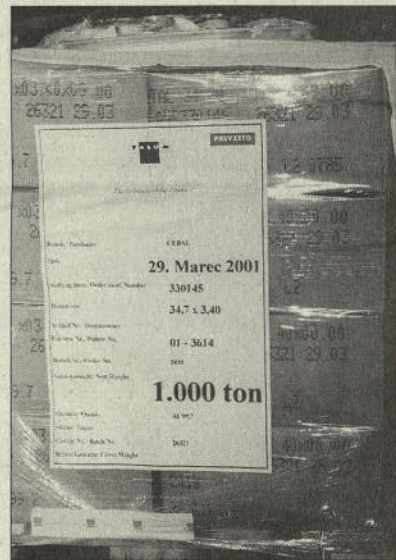
- v enem kilogramu rondic je 100 kosov, kar pomeni, da smo jih marca proizvedli okoli 100 milijonov. Glede na to, da je v EU 300 milijonov prebivalcev, je vsak tretji prebivalec EU uporabil tubo narejeno iz Talumove rondice.

- pri proizvodnji rondel, ki se vgrajujejo v dna nerjaveče posode, je naš delež v EU še večji, skoraj 50 odst.

ten. Pomeni, da je naš aluminij skoraj v vsakem gospodinjstvu v EU, ki ima pri hiši vsaj dva tako imenovana "rostfraj piskra".

Kot je bil prehod v leto 2000 nek mejnik za vse prebivalce tega planeta, je pri doseganju proizvodnih rezultatov takšen mejnik številka, ki je zaočkrožena z vsaj tremi ničlami.

Morda danes tudi sam ne verjamem, da bom kdaj doživel 2000 tono rondelic v mesecu dni, pa vendar se vse odvija s takšnim tempom, da morda tudi ta mejnik ni več tako časovno odmaknjen..."

DE Energetika

Kulturni odnos do naše tehniške zgodovine

Pred dnevi so v delovni enoti Energetika, na hodniku v prvem nadstropju, postavili dve vitrini in v njej odložili predmete, ki bi najverjetneje odpisani končali na kakšnem odpadu. Tako pa si lahko vsak izmed nas ogleda zgodovino merilne tehnike, ki smo jo v Talumu uporabljali od začetkov proizvodnje, in nekatere aparate celo do nedavnega.

To dejanje je dokaz kulturne osveščenosti in spoštovanja do dela ter znanja ljudi, ki so te aparate uporabljali.

Vera Peklar

